

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
Egész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.
Egyes szám ára 1 Lei.

Felölős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

KRÓNIKA.

Meg fog-e szállani, vagy nem fog meg-szállani az antant Németországból újabb területeket, — ez a kérdés izgatja elsősorban már hetek óta a világpolitika iránt érdeklődőket. Újabb meg újabb ultimátumok, s újabb halasztások röpökdenek a szemben álló hatalmasságoktól egymáshoz át.

Mindezekből az látszik, hogy a nagy izgalmak és nagy elfogultságok dacára is, mind a két fél érzi a megteendő lépés rendkívüli nagy jelentőségét, s ezért egy önmagának, mint ellenfelének további megfontolásokra is időt akar engedni. A rendkívül fontos és nagy Ruhr-vidéknek a megszállása kétségtelenül az egész Európa termelésére, üzleti forgalmára be sem látható nagy és bénító hatást gyakorolna, s erősen visszahatna maguk az illető országok termelésére, gazdasági életére, s ezenkívül egyéb kiszámíthatatlan bonyodalmakat is okozhatna. Ugy látszik, ennek megfontolása vezeti az antant ama diplomátáit is, kik a végső lépésektől még huzódoznak, s ugyanezért kell kívánni a világ más népeinek is e kérdések végleges és sima megoldását.

Világjáró nép

voltunk s azok vagyunk ma is. Nyughatatlan vértünk, folyton számító természetünk üz, kerget. Ha eltöltöttünk jó egy néhány évet sorsrendelte helyünkön, már ösztönszerűleg kezdünk elégedetlenkedni és új állomásokra vágyunk, hol kezdjük elül az életet s vele a fészekrakást. A székelység nagy része összebarangolta már Amerikát, ott kolóniákat alapított és községeket alkotott, bejárta a régi román királyság minden vidékét, hol szintén letelepedett és vagyonszerzés után nézett. Gyermekünk elárasztották a magyar királyság városait és betöltötték a tisztviselői állásokat. Nincs Közép Európának egyetlen olyan vidéke, hol a székelység meg ne fordult volna — kizárólag munka-kereseti szempontból.

Régi államiségünk alatt a székelység szálitotta a tisztviselői kart. Szaporaságunk s arravalóságunk mintegy önként hozta magával, hogy e szerepet betöltsük s e predesztináció követelményeképen születtek nálunk az iskolák, melyekből bőven jut minden egyes székely vármegyére. Elhelyezkedésünknek meg volt a maga természetes tere, amit magának teremtett meg a székelység arravalósága és életre valósága. Így töltöttük be Magyarországot téreint annyira, hogy ma nincs a magyar királyságnak egyetlen községe, hol törzesszékellyel ne találkozhatnánk.

Uj államiségünk újabb irányokba fogja terelni ezt a világjárást. Meg fog szünni a magyar párciumok felé való elhelyezkedés lehetősége a tisztviselői jelleggel, azonban megnyílik a keres-

kedelmi és gazdasági kapu a világ minden tája felé és ez a lehetőség nem hogy korlátozni fogná a világjárást, hanem fokozza és a székelységet egyenesen a kereskedelmi és közgazdasági pályákra fogja áttolni. Érvényesülésünket tehát ilyen irányokban kell keresnünk és ez irányokban kell berendezésekhöz is fogunk.

Első lépésünk ez irányok felé az legyen, hogy eddigi magatartásunkkal szakítva, a székelységet több nyelvet tudó néppé kell tennünk. A székelységnek három nyelvet kell birtania: saját anyanyelvét a magyart, a román és a németet. Az egy nyelvűséggel kiszámíthatatlan kára volt a székelységnek eddig is. Ha elment Amerikába vagyonszerzésre — előbb a nyelvet kellett elsajátítania s csak azután keresheteti és talált munka alkalmat. Ha Romániába vándorolt, ott is előbb a román nyelvet kellett elsajátítania s csak azután láthatott kenyérszerzéshez. Üzleti világban pedig állandóan csak tolmács után tudott boldogulni s így a kínálkozó konjunkturákat soha se ismerhette fel és nem is aknázhatta ki. A székely nép jó tulajdonságairól kötettszámra írtak már. Mozgékonyaságát, természetes gondolkodását, szorgalmas voltát mindenütt elismerték. Munkásságáról különös elismeréssel nyilatkoztak és mégis mind-csak dacára állandóan tele vagyunk a székelység panaszaival, mert a nagy erények mellett nem látunk számba jöhető vagyoni gyarapodást. Ellenkezőleg kifejlődik népünkben az irigység, a féltékenykedés. Nem csodálkozhatunk a visszasságokon, hisz hiába van meg bennünk a munkaszeretet, a takarékoság, az eleven mozgékonyaság, ha nincs meg a célra vezető eszköz: a nyelvek bírása, minek révén odaférközhetünk a kihasználási lehetőségekhez s valóra válthatjuk a többet ésszel, mint erővel szóló példabeszéd komor igazságát.

A székelység világjárását nem állíthatjuk meg, sőt nem is szabad feltartóztatnunk. Szaporaságunk miatt e szűk területen úgy se volnánk képesek egzisztenciát találni, épen azért legnagyobb istenvereségünket, a nyelvtudatlanságot kell eliminálnunk és rendszert teremtenünk, hogy minden székely gyerek már az iskolában kezdje tanulni anyanyelve mellett a németet és a román, amelyekkel aztán érvényesülhet keletre és nyugatra egyaránt. A községi szinten ahány nyelvet bír valaki, annyi ember. Miért ne lenne minden székely három ember, vagy akár több is, ha ezt így követeli a helyzet s első sorban maga a székely érdek.

A statisztika komoly tanulmányozása azt mutatja előttünk, hogy a székelység világjárásából soha se volt kárunk, igaz, hogy nagy hasznunk se. De hogy a világjárás nem hozta meg a kellő eredményt, annak kizárólagos oka az volt, hogy az érvényesülés keresésével töltötte el népünk az idejét mindazon helyeken, hova nyughatatlan természetű és vagyonszerzési vágya vezette, mert nem bírta a nyelvet. Ezért, ha a székelység meg akarja tartani fajiságát s fenn akarja tartani önmagát, eddigi lassu alkalmazkodása s hangulati érzékenységek helyett új életberendezkedésekhez kell látnia s ennek első lépcsője az, hogy tanuljon nyelveket s főképp sajátítsa el azt a három nyelvet, mellyel szomszédjaival lesz képes bensőségesen érintkezhetni.

—1—

Csiksomlyó.

A pünkösdi ünnep alkalmasszerűsége Csiksomlyóról sok gyermekkori kedves emléket idéz fel bennem. A régmúlt időkre nyulik vissza e kis falu története s kíváncsot lenne, hogy ennek multját valamelyik jó tollú írónk levéltári kutatások után megörökítse. Nekem nem szándékom ehhez hozzászólni, csak éppen megrajzolnám a nyolcvanas évek elejének néhány feledhetetlen emlékét, mely időben miut kis diák ott tanultam s az akkori diákélet furcsaságait s a nagy bucsujáró hely egyes szokásait eszemben megmaradtak.

Mikor az utas — negyven év előtt — a Tolvajost elhagyta, s a jó karban tartott országúton át a sűrű erdőből a már kissé tisztább részre érkezett, szembe elé tárult e lejtős oldalról nézve Csiksomlyó az ó híres két tornyu templomával, ferencendi zárda, főgimnáziuma s régi megyeházával. Innen a Csikba vezető szerpentin utról nézve e vármegyét, szebb panorámát elképzelni alig is lehet. Innen már jól szemügyre vehető a Kisomlyó-hegy a Szalvátor- és Szent-Antal kápolnával, s meszeltetővel nézve még a keresztjáró ut is. E szerpentin utról tekintve a hatalmas szép templom az ót környező nagy épülettömbbel pedig egy középkori lovagvár emléket rajzolja képzeletünk elé.

A klastromban őrzött Mária-szobor, melyhez sok legenda fűződik, valóságos remeke a faragászatnak. A hagyomány szerint a tatárjárás idején elrabolták, de később visszakerült. Ide zarándokol a Székelyföld katolikus népe pünkösdi ünnepén bucsura messzevidékekről. Emlékezőm idejében egy ilyen pünkösdi bucsu 20—25 ezer embert is összehozott, kik vallásos áhitattal vonultak fel a hegyen fekvő kis kápolnákhöz is. A szombat délutáni és a vasárnap délelőtti nagy körmenet főnséges látvány volt. Akkor mosgó emberáradatot zászló-erdőkkel — emberszem ritkán láthat. A bucsu — a vallásos áhitattól eltekintve is — igen érdekes. Vásári bódék, sátrak borítják a templom mellett vezető ut két oldalát, melyek körül ember ember hátán mozog.

A falu fekvése különösen a turisták figyelmét ragadja meg. Akkoriban még ott székelt a főgimnázium, melynek tanulói közt — még az alsóbb osztályokban is — igen sok a bajszos, férfikorban levő diák. Ez iskola tanulóit kizárólag Csikvármegyéből kapta, leszámítva azt a néhány 4 osztályt végzett ifjút, aki a kézdívisárhelyi u. n. Kantából kikerülve, lépett ez intézetbe. Akkoriban nem volt interoátus s a tanulók nagyobb része falusi intelligensebb gazdáknál fogadott szállást. Egy ilyen szálláson 8—10 tanuló is lakott. Ugynevezett aszterágyak voltak összeácsolva, s rendszeren a legkisebb diák mászott föl a harmadik emeletre. Az ellátás (társnyálás) pedig szerre járt a diákok közt. Ebéd és vacsora kosztot az összesnek egy hétig egy-egy diák szülei adtak és így minden két hónap mulva került egy-egy diák saját szülője kosztjára. Az ilyen koszt-adás hat diák részére, ha a szülők pénzben fizették azt, egy hétre 10 frtba került. A reggeli és uzsonna a tarsznyából került ki, amit egy szekéren egyszerre több diáknak is beszállítottak a szülők.

A szálláson példás fegyelmezetttség uralkodott. Magasabb osztályos diák rendszeren a felügyelő, kit a tanári kar nevezett ki. De ettől eltekintve is a szállásgazda valóságos apja volt pláne a kis diákoknak, kik előtt tekintélye volt, s ha tekintély megingott — azt a patlig (vas-tagabb szíjj, mely az ekerudat a taligával összekötö) volt hivatva visszaállítani. A nagy szoba (ház) volt a lakosztály, azonban, hogy a tavasz melege megjelent, már a csűrök padlására húzódtak a diákok — éjjelre aludni. Itt már volt hely az ágyak számára: — egymás mellé kerültek és nem egymás fölő. Télen, akármilyen nagy

hideg is volt, a kis patakba léket vágta a tanulók és ott mosakodtak. Vacsora után két óra silencium. Ez alatt néma csönd honolt a házban. Hanem a tavaszi reggelen öt órakor már a szabadban vannak, hol a Kissomlyó oldalán, hol a mezei utakon sétálva hangosan tanulják a lelkét. A szemináriumi élet olyan volt, mint ma napjainkban.

A főgimnázium és tanítóképző, no meg a négy elemi iskola nagy élénkséget kölcsönzött a másképp is intelligens kis falunk. Ha komédiás vagy valamely bűvész ütött sátrat Somlyón — a tanárok felügyelete alatt látogatták azt. Ugyancsak a tanárok felügyelete alatt tartották a majálst a Suta erdőben vagy a Nagysomlyó hegyen, hol olyan jó kedvtől volt hangos az élet, hogy még a fiatalabb papokról is lekerült a reverenda s nem egy perdült táncra.

Az elemi iskolában, de még a négy alsóbb osztályban is járta a testi fenytők. Erre a gerundiumot a Kissomlyó oldalában termelt finom nyírfavessző szolgáltatta, melynek nyomán hangos sírás hallatszott ki a negyedik elemi osztály nagy terméből, hol szombat délután gyűltek össze az elemisták. Itt rendszeresen a templom kerülok kaptak testi fenytöket, vagy a rossz magaviseletük.

A gimnázium igazgatója néhai jó Imets F. Jákob szigorú, de jó indulatú ember. Mikor beszélni kezdett, az alaphang rendszeren lassu, de ha dorgálásba ment át, akkor oly hangos lett, hogy hallatára a diák égi háborút sejtett. Az igazgatói lakás ablakából nem egyszer hallhatták a Kissomlyó oldalán tanuló diákok, — ha rosszkodtak, vagy pláne összeverekedtek — az erős hangú igazgató kiáltását — szócsövében. Ilyenkor mint a nyulak tüntek el a borsika bokrok közé. De mind hiába! Csak mikor a messzilátón már felismerte a rosszkodókat — akkor szólalt meg a szócső. Nagy volt aztán ennek nyomán a félelem. S mondhatni: nem alaptalanul...

A diákcipkedések is élénkek voltak. Megtörtént az is, hogy egyik osztály a másikkal formális hadiállapotban volt. Harcias kedvük igen sokszor a falusi legények táncmulatságát is megzavarta... A rozmaringos ablak mögöl nem egy virágzáló szive dobant meg a daliás diákok látán... Kedvesek voltak, pajkosak s — székeltek.

A nevelés vallásosságára nagy gondot fordítottak. A második gimnáziumban a kis nebulók már akszendáltak s tagjai lettek a Mária-társulatnak. Élőke a praeses, hat faciger — kik közül egyik rendszeren a Mária-éneket vezeti, azonkívül a laborifer. Pünkösdi bucsun a laboriumot vivő 6-ik gimnázista diák központja a hatalmas bucsus körmenetnek. Akkoriban egyes községek u. n. keresztalja valóságos ostromot intézett a másik ellen, hogy melyik menjen a laborium után. Így a kitüntetett diák büszkén is vitte a laboriumot. A falu legényei előtt is tekintélynek örvendett. Pünkösdi hete előtt a keresztjáró héten a diákok zászlók alatt, körmenetben mentek a várdotfalvi Szent-Péter-templomba s onnan Csik-taplocára misét és predikációt hallgatni. Ezen kívül a kilenc keddi bucsun is részt vettek a Kálvárián levő Szent-Antal kápolnában tartott istentiszteleten, hol saját énekkaruk énekelt. De ezektől eltekintve is a Mária-ünnepek a diákságnak szép ünnepei voltak. Vonulásuk a gimnáziumból a klastromba, facigerekkel és laboriummal, Mária-éneket énekelve — főlemelő látvány volt. A tanuló ifjuság elhelyezkedése után a pap vonult az oltár elé a facigerekkel, kik piros hosszú Zrinyi mentét s fejükön koszorút viseltek. Az oltár előtt két oldalt felállva: az énekes solóban az „Egészen szép vagy Mária“ kezdetű énekbe kezdett, melyet a diákság minden énekesor végén utána ismételt. A katolikus istentiszteletek közt is ennél szebbet, meghatóbbat vallásos áhitat el nem képzelhet.

A kath. Státus főgimnáziumában szerzetesek is tanítottak. A szentferencrendiek csik-somlyói zárdája a leghirebb és talán leggazdagabb szerzet volt egész Erdélyben. Ott székeltek provinciálisuk is P. Simon Jukundián. A rendnek saját nyomdája volt, melynek keletkezése igen régi. A napjainkban is használatban levő régi énekes könyvek többnyire ott készültek. Valóságos kulturaközpont e kis falu. Rég volt...

... Azóta 40 esztendő, egy emberöltő múlt el. Még nyugodt élet mellett is sok kidült volna az akkori tanárok s az ott végzett tanulók közül. A főgimnáziumot időközben Csikszeredába helyezték át, régi hajlékát teljesen modern épülettel cserélték föl. A világháború is végig zugott fejük fölött s éppen a sok szenvedés adta annak gondolatát is, hogy összefoglalva az ott tapasztaltakat: ezuton beszélgessek el — legalább gondolatban — kedves volt iskolás társaimmal...

Sárosy Károly.

HIREK.

Május 7.

Szívflastromok.

Kikeletkor benned
Virágomat láttam,
Te pillangót vágytál
S lefogtad a szárnyam.

Abogy nyárba nyitunk:
Kitagult a színtér —
S te ott pillangóztál
Már az eszediknél.

— Fáj! De aztán én se
Számolgattam hibád
S végig szerettem az
Egész botanikát —

s most:

Gidres-gödörös a te utcád, —
Nem járek én ott ma;
Szép egyenes az én utcám —
Te jársz arra lopva.

Ott surranasz be minden este
A főtéri sarkon:
Felkandikálász ablakomba
S én — eszalatt alszom...

Farcádi.

Hivatal-átvétel. Morvay Endre dr., a vármegye kinevezett alispánja f. hó 6-ikán, pénteken a vármegyeházán megjelenve, Biró Dénes vármegyei főjegyző közreműködésével, az alispáni hivatalát átvette.

Új városi főjegyző. Ghimbásán Istvánt Székelyudvarhely város főjegyzőjévé kinevezték. Az új főjegyző — ki megelőzőleg magasabb tisztviselői állásban a kultuszminiszeri számvevőség-nél működött — már a szolgálati esküt letette és hivatalát elfoglalta.

Házasság. Bakó Irmus és ifj. Flórián Gergely lugosi vasuti főhivatalnok, Székelyudvarhelyen 1921 május hó 1-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

A Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság nagyszabású irodalmi ünnepélye, melyről már multkoriban számunkban megemlékeztünk, a műsor irodalmi anyagának cenzurázata és egyéb tehnikai akadályok miatt, a tervezettnél később fog megtartatni. A most már megkapott engedély szerint, f. hó 16. és 17-ik napjain, két estén fog a bő irodalmi és művészi program a közönség elé kerülni, melynek hatásos és alkalomszerű színi előadásban, kiváló szónokok, szavalók szereplésiben lesz alkalma gyönyörködhetni.

Első áldozás. A helybeli róm. kath. plébánia-templomban f. hó 5-ikén az áldozócsüörtök alkalmából első áldozás volt. Az áhitattal áldozó gyermekcsereg, a kedves fehérhúcskákba, fátlyakba öltözött kis lányok csoportja bájos látvány volt, mely a megkapó szertartással együtt a nagyszabású megjelent híveket is áhitattal töltötte el. Ez ünnepséggel kapcsolatban a következő sorok közlésére kértek fel: Ezen az uton mondok hálás köszönetet ama kedves szülőknek, kik kegyesek voltak az első szent áldozáshoz járuló szegény gyermekeknek a szép napot azzal is felejtethetlenné tenni, hogy mintegy hatvanat sziveskedtek megvendégsélni kávé és kalácsal. A kiesinyek, a szegények nevében tehát: „Isten fizesse meg!“ Albert Vincéné, dr. Dobos Ferencné, Kovács Dénesné, Kovács Lázárné, dr. Nagy Elekne, Simó Mátyásné, Jancsó Béláné, Jakab Józsefné, özv. Szeles Félixné, Salamon Jánosné és Komán Jánosné urasszonyoknak! A zárdafőnöknő.

Halálozás. Özv. Amberboy A. Józsefné boldogházi Evinger Laura, mint részvétellel értesülünk, f. évi április 22-ikén Budapesten 63 éves korában elhunyt. Az itt általános ismert derék urinó, aki férjének, Amberboy pénzügyi tanácsosnak elhalálása után, nagy családjának gondjait törhetetlen kitartással, hű munkássággal viselte, Budapesten, ahová évekkor ezelőtt elköltöztek, hosszasan betegeskedett, míg legutóbb a halál küzdelmes életpályájának végét vetett.

Konfirmációi ünnepély. Áldozócsüörtökön a helybeli ref. templomban a hívők nagy számának érdeklődése mellett lélekemelően szép konfirmációi ünnepély volt, mely alkalommal 87 növendéket részesítettek az első urvacsorában, s vettek fel ezzel az egyházba. Maga az egész ünnepség, s ennek folyamán a hivatásukat teljesítő lelkesek: Keresztes József, Vajda Ferenc és Biró Sándor imája, illetve beszédei mély hatást gyakoroltak a jelenvöltrekre.

Megint mennek... még mindig mennek repatriálók közülünk, hogy egy-egy derék magyar emberrel, jóismerőssel újra kevesebben legyünk. A legközelebbi kitelepítő vonat, bár ez a kocsihiány miatt még nem teljesen bizonyos, előreláthatólag f. hó 10-ikén indul innen, s magával viszi többek közt: Kolombán Lajost (ki Sátoraljaújhegyen Zemplénmegye tanfelügyelője lesz) feleségével, Dávid Lajos postafőnökököt, Elekes Balázst, U. Kovács János p. ú. főtanácsost, Germácz Miklós dr. p. ú. titkárt, Donáth Gyulát, Birinyi Ferenczet, Herczeg Lajos drt, Ilyés, Benkő postásokat és még többeket, nagyobb részt családjaikkal. Az itt maradók jó emlékezése és szerencsekívánatai kísérik utjukra őket.

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi ref. egyház ifjusági egyesülete vasárnap, 8-ikán, délután 5 órakor, a ref. kollegium imatermében egyházi estélyt tart. Az estély műsora következő: 1. Ének. Mester a bőszi vihar. Éneklők: Benkő Józsefné és Bodrogi Balázs, zongorán kíséri: Biró Mártha. 2. Szavaló Felméri Rózsika. 3. Zene. Mozart Ouverture. Előadók: Zárug Sarolta, Szabó Ernő, Rákóczi László, Looz Ernő, Schlosser Vilmos. 4. Felolvasás: A nőkérdés biológiai megvilágításban. Tartja: Gönczi Lajos. 5. Melodráma. Előadja: ifj. Rájk József. Zongorán kíséri: Albert Annuska. 6. Erős várunk. Éneklők a gyülekezet. — Belépés ingyenes, önkéntes adományok a jótékonycélra hálás köszönettel fogadottnak. A terem szükvöltára és az estély komolyságára tekintettel a gyermekek távolmaradása kéri.

A székelyudvarhelyi Filharmonikus Egyesület megalakulását a f. hó 1-én a vármegyeháznál tartott értekezlet kimondotta. Az alapszabályok elkészítésére és a megalakulással járó egyéb teendők végzésére három tagu bizottságot választottak, melynek tagjai lettek: Pelzer Vilmos dr., Filó Ferenc dr. és Voszka István dr. Az egyesületnek már 16 működő tagja van s ezuton is kéri a vezetőség a belépni óhajtókat, hogy a kiküldött bizottsági tagok valamelyikénél belépési szándékukat bejelenteni sziveskedjenek. Együttal kéri azokat, kiknek valamiféle előadó hangszerük van, különösen klarinét, fuvola és rézhangszer, hogy megvételre ajánlják fel s ezzel is segítsék elő, hogy az egyesület a kezdet nehézségein túlesve, minél hamarább megkezdhesse működését.

Vigyázatlanság e vagy gondatlanság? Nagy László 16 éves zetelaki legény a Schuster és Deutseh cég korondi határhoz tartozó fatelepen dolgozott. F. hó 5-én egy rázuhant fa úgy megütötte, hogy néhány órai szenvedés után meghalt. Az esetről az ügyességhöz jelentés érkezett, melyből annak rövidsége miatt az eset oka és egyéb körülményei megállapíthatók nem voltak. A hivatalos szemle megtartása céljából Szabó Géza dr. vizsgálóbíró, Voszka István dr. ügyész, Böhm és Orbán orvosokkal ma délután a helyszínére utaztak.

Műsornélküli táncmulatságot rendezett f. hó 4-ik napján, szerdán este, tanfolyamának befejezése alkalmából, Székely Árpád táncmester. A közönség érdeklődése aránylag nagyon gyöngye volt, bár akik megjelentek, jó későig kellemesen mulattak el. A hiányos érdeklődésből azonban nem lehet és nem kell a táncmester kétségtelen hozzáértésére és ügybuzgalmára hátrányosan következtetni. Az estély sikerét külső okok befolyásolták, így különösen az, hogy a meglévő állapotok, a hatósági engedélyezés hosszadalmas formáságai miatt a tanfolyam befejezése után nem lehetett mindjárt a zárómulatságot is megtartani, s mikor megjött az engedély, éppen áldozócsüörtököt megelőző estére szólott, mikor a növendékek legnagyobb része az áldozás, illetve konfirmáció ünnepségére készülődött. Mindez azonban a növendékeknek a táncmulatságban való elismerésre méltó előhaldottságát, s ebben a rokonszenves fiatal táncmester érdemét nem kevesbithette.

Budapesti Keleti Vásár. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara május 14-ike és 27-ike között megrendezi Budapesten, a városligeti Iparcsarnokban a XII-ik keleti árumintavásárt. Az árumintavásáron több mint hatszáz magyar iparos állít ki. Az árumintavásár szakmai hat főcsoportra oszlanak és pedig: 1. Üveg-, porcellán-, majolika- és agyagipar. 2. Papír-, írószeres grafikai ipar. 3. Textil- és bőripar. 4. Norinbergi, diszmuté, játékaru-, fa- és butoriipar. 5. Vegyiészeti, gyógyszer-, kozmetikai és élelmiszer-

ipar. 6. Vas- és fémáru-, műszaki és elektroteknikai ipar. Tekintve a mai valutáris viszonyokat, a budapesti árumintavásár a legolcsóbb bevásárlási forrás. A vásárra felutazni kívánó kereskedőket Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala helyezi el. Aki a vásárra felutazni óhajt, utazását az itteni illetékes hatóságok is megkönnyítik.

Tanítógyűlés. Udvarhelyvármegye állami néptanítói 1921. május hó 12-én délelőtt 9 órától kezdődőleg a vármegyeháza nagytermében gyűlést tartanak, melyre az érdeklődőket ezuton is meghívja: az Elnökség.

Nagyszabású betöréses lopás ügyét tárgyalta ma a székeljudvarhelyi törvényszék büntető-tanácsa. A károsultak: Andrási Mária, Juliánna és Vilma telekfalvi kiskorúak, kik szüleik elhalálása után Budapesten voltak szolgálatban; itthon levő holmijaik pedig gyámjuk Székely Gábor telekfalvi tanító felügyeletére bízva teljesen bezárt házukban voltak elhelyezve. A háznak az ablakai is nagyobb biztonság kedvéért be voltak deszkázva. Mult évi január hó vége felé vették észre, hogy a házból — a gondos bezárás dacára — rengeteg mennyiségű holmi hiányzik; a kár körülbelül 40000 korona értékű volt, miután a leányok menyasszonyi kelengyéje, ruháimék, párnák, abroszok eltűntek. A gyamu és később a nyomozás szálai Kovács Toró Lajoshoz és feleségéhez Bálint Vilmahoz vezettek, kik az eltulajdonított holmi egy részét (6000 kor.) vissza is adták. Az asszony beismerése szerint, a házba az ablakon át, a deszkák felfeszítése után hatoltak be, s mintegy 17-szer tették meg ezt az utat, míg a sok holmit ellophatták. A törvényszék tanácsa a férjjel szemben, aki hosszú időn át hadifogoly volt, az eljárást megszüntette, az asszony fölött — aki megelőző beismerése után újabban jónak látta tagadni — a mai főtárgyalás van hivatva ítélni. Lapunk zártakor a tárgyalás még folyamatban van.

Színlelőadás Székelykeresztúron. A társadalom vezetői Székelykeresztúron is felismerték az idők követelését s nemcsak lelkesedéssel sietnek a magyar kultúra támogatására és fejlesztésére. Ennek a szent célnak állott szolgálatában az a minden tekintetben fényesen sikerült estély is, melyet a három egyház javára Tamás Ilonka, Gombos Eszti, Kovács Margit és Ujvári Gabi, ezek a vallásos buzgóságú, egyházaik felvirágoztatásáért fáradságot nem ismerő, kitartással buzgólkodó urleányok rendeztek. Az estélyen egy végtelenül nevetető, kedves bohózat „A páholy” került előadásra. A szereplők egytől-egyig annyi odaadással, rátermettséggel és szinpadai rutinnal játszottak, hogy művészi játékkukkal még a legmagasabb igényű nézőket is teljesen kielégítették. A közönség megállapítása egyhangú volt, hogy ennél sikerültebb előadást azon a szinpadon még nem látott. A rendezés nehéz munkáját Kiss Lajos végezte. Kiss Lajos a székelkeresztúri műpártoló közönségnek régi kedvence, ki úgy is mint szavaló, úgy is mint színjátész, úgy is mint rendező, mindig művészi produkál. A mostani előadás az ő rendezői és szereplői közreműködését teljes sikerrel koronázta. Az estélyen a jótékony célra felülfizettek: Gyárfás Pál dr. 40, Ferró Ferenc 31.50, Orsz Lajosné, Nagy Béla dr., N. N. 20—20, Sebesi Miklós dr. 15, Szabó László 11, Sebesi Miklós 11, Bálint Dániel 10, Szatmári István 3.50, Szemerjai Károly 3 lett.

Kölcsönök folyósítása gyámpénztári készpénzekből. Odorheivármegye árvaszéke közönség teszi, hogy a gyámpénztári kezelésről alkotott 1006—1921. számú szabályrendeletét a belügyminiszterium eljuttatott államtitkársága 4229—1921. szám alatt jóváhagyta s ennél fogva az árvaszék az összesített gyámpénztárban kezelt készpénzből kellő biztosíték és első helyen való betáblázással ingatlanokra 8% kamattal mellett 50,000 lei, azaz Ötvenezer lelig törlesztéses kölcsönt folyósít. A kölcsön iránti kérések az árvaszékhez nyújtandók be s a következő okmányok csatolandók: 1. A biztosítékul felajánlott ingatlan teljes szövegű, — tehát a C. lapot is feltüntető — hiteles telekkönyvi kivonata. 2. Csak házakra kért kölcsönnél a telekkönyvi kivonaton kívül hivatalbeli mérnök által kiállított érték becsubizonyítvány, adófkönyvi kivonat és legalább kölcsönösszeg erejéig kötött tüzbiztosítási kötvény és díjnyugta. 3. Csak külső ingatlanra kért kölcsönnél a telekkönyvi kivonaton kívül a biztosítékul felajánlott ingatlan adó és forgalmi érték becsubizonylata az ingatlan részeknek művelési ág szerint való feltüntetésével és adófkönyvi kivonattal. — Megjegyzi azonban az árvaszék, hogy csupán házakra kölcsönt a hivatkozott szabályrendelet szerint csak Odorhei r. t. város és Cristur nagyközség területére folyósíthat. A kölcsön kérések soron kívül intézhetnek

el. Kelt Odorheivármegye árvaszékének 1921. évi május hó 5-én tartott teljes üléséből. *Molnár*, prezident elnök h.

x Olosó árban vállalom egyszerű fehérnemű és ágyhuzat varrását és himzését, kitűnő szabással férfi és női fehérneműhöz. Varrok divatos tarka mintájú keresztöltéses párnákat, terítőket. Kis fiuknak bluz, kis leányoknak berakott szoknya és egyszerű bluz varrását szintén olcsó árban vállalom. *Öv. Kovács Dánielné*, Str. Reg. Carol (Orbán Balázs-u.) 23. sz.

Árvák épületeinek tűzkár elleni biztosítása. (6522—1921. orf.) *Felhívás.* Odorheivármegye árvaszéke tekintettel arra, hogy a hatásköre alá tartozó gyámoltak és gondnokoltak tulajdonát képező épületek tűzkár-biztosítása nagy részben lejárt, felhívja a biztosító társaságokat, hogy a küszöbön álló tömeges biztosítások eszközölhetése céljából a biztosítási feltételeket tartalmazó ajánlataikat az árvaszék elnökéhez 30 napon belül nyújtsák be. Az ajánlatban pontosan közlendők a tűzkár-biztosításra vonatkozó összes feltételek, az illető biztosító társaság vezérképviselőségének és a vármegye területén alkalmazott ügynökeinek székhelyei, valamint az is, hogy a biztosító társaság a vagyontalan gyámoltak segélyezésére létesítendő árvai alap javára a biztosítási díjak hány százalékát volna hajlandó az árvaszék rendelkezésére bocsátani. Kedvező ajánlat beérkezése esetén az árvaszék utasítani fogja úgy a magán-, mint közgyámokat, hogy a felügyeleti hatásköre alá rendelt összes tűzkár-biztosítások az illető biztosító intézetnél köttessenek meg. Odorhei vármegye árvaszékének 1921. évi május hó 5-én tartott teljes üléséből. *Dr. gr. Nesselrode*, president-elnök.

Fellépett a takonykór. Arad és Torda-aranyos vármegyékben fellépett a lovak között a takonykór. A takonykór a hivataltól bejelentendő betegségek közé tartozik és az ember is megkaphatja. Különösen ügyelni kell a vályuk tisztántartására, fuvarozás alkalmával pedig a lovakat nem szabad idegen istállóba kötni s kölcsönként edényből itatni.

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdaság állapota a vármegyében.

Kellemes tavaszodásban hajt az idő előre, magával rántva a növényzetnek szemmel látható fejlődését. A száraz jellegű időjárást a naponként megújuló, gyenge esőzéssel járó időjárás váltotta fel, s az éjjeli hidegek is lassankint kezdenek kimaradni, s ha a szokásos májusi fagyokon szerencsésen áteshetünk, némely terményeknek kielégítő hozama fog lenni. Nem vonhatjuk ez alá, sajnos, az őszi vetéseket: búzát, rozsot, melyek kivéve a vármegye 10—12 községét az áprilisi éjjeli fagyok miatt nem bokrosodhattak, s így általában mindenfelé gyéren állanak. Különösen a buzavetések nem elégitik ki várakozásainkat, mivel fejlődésük a haladó idővel nem tart lépést. Sok tábla buzavetés került kiszántás alá, mondják a gazdákörök jelentései, ami meg van, azokat vágja a lótetű, míg a homoródi és erdővidéki részokről a drótféreg pusztításairól érkeznek szörvényszerű tudósítások. Általában a buza gyenge terméseredménnyel kecsegtet. Hasonlóan szólhatunk a rozsvetésekéről is, melyek most vannak hasasodásban a kereszturi járás területén, de általában nagyon gyéren állanak.

Gazdáink a tavaszi vetéseket mindenfelé befejezték. Itt-ott már a tengeri mutatkozni is kezdett, általában most van csirázásban és buvóféltben az egész vármegye területén. Kapálása két hét múlva várható, mivel délnyugati irányból erősebb depressiókat jelez az időmérő, ez pedig melegebb esőzést szokott hozni, aminek erős ráhatása lesz a kelőféltben lévő tengeri gyors fejlődésére.

Az árpa és zab kielégítően kelt mindenütt. Megnyugtatóan tömött, tiszta vetésekkel találkozunk, s ami fő, erőteljes fejlődésben állanak s feltűnően hajtának felfelé. A burgonya is a földben van és csirázban áll. Pusztítja a lótetű.

A kerti vetemények dus fejlődésben vannak. Az esős május nagyon kedvez a veteményfeleségnek, melynek kelése mindenfelé elsőrendű.

A bab, lencse, borsó vetése és ültetése befejezést nyert. Vegetációjára kedvező feltételek vannak a jó időjárásban. Káposztapalánták még

ágyásokban vannak. Rövid idő alatt kiültetésre kerülnek. Komló erőteljesen hajt. Karózása megtörtént. A kender és len egyenesen kelt, jól fejlődnek. Takarmányrépa kelőben áll. A mesterséges takarmányok közül a lóher és lucerna dusan hajtának, baltacim valamivel gyengébben fejlődik. A zabos búkköny most kél.

A réteken a fű gyér és dus csapadékot vár. Általában gyenge szénatermésre van kilátás. A legelőkről is hasonlóan nyilatkozhatunk. Az állatok már minden község legelőjére kimentek. Táplálék jelenleg elegendő, de a fű gyérsege miatt gyorsan fogy az élelem s újabb takarmányinség fenyegeti a gazdákat.

A gyümölcsfák jórésben elvirágoztak és szirmaikat hullatják. Kedvező időt nyert a virágzás és a bibék kötése s így dus gyümölcs-termésre van kilátásunk, főleg a szilvából, almából. Körte kevés lesz, dió nem mutatkozik. A kártevő rovarok felléptek, védekezésül a pörmetezés kívánatos dendrinddel, vagy thaanonnal. Sejteti lehet, hogy ez évben sok lesz a férges gyümölcs. Hasonlóan károsít az aranka is a réteken és a mesterséges takarmányokon.

A méhek fejlődése kedvező. A gyümölcsvirágzást kihasználhatták. E hó vége felé a rajzás az egész megye területén be fog következni. A főhordás is két héttel előbb fog bekövetkezni, mint máskor. Készüljenek reá tehát a gazdák és használják ki a június első felében jelentkező nagy hordási időt.

A baromfiak keltetése jól sikerült. Sok a csirke, pipe, ruca. Az állatállomány egészségügye elég kedvező. Járványok nincsenek.

Az állattarak alázuhantak. Ez pedig súlyos csapásként nehezedik a gazdákra, mert az állattarak alázuhanásával nincs arányban az élelmi és több másfajta cikk ára. Ezek némelyike nem hogy süllyedne, de éppen emelkedik. A munkásberek is horribilisek és szilárdan tartják magukat. A fa, deszka, bornafa árai érzékenyen csökkentek. A szarvasmarha-forgalom még nem indult meg. A vásárok hangulata nagyon nyomott. Nincs éleltség, nincs kereslet.

Elvégeztetett a tavaszi gazdasági munkálat és Isten akaratán való megnyugvással várjuk az áldást. A földműves szövetség.

Nyiltér.

E rovat közleményeiert a szerkesztő nem vállal felelősséget.

Nyilatkozat.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy Szabó András fiámért semminemű kötelezettséget nem vállalok, érte semmiféle adósságot ki nem fizetek. Székelykeresztur, 1921. május 2.

Özv. Major Gergelyné.

Nyilatkozat.

Akik rólam azt a hamis, valótlan hirt terjesztik, hogy én árultam el Ferenc Sándor égei megszökött s a csendőröknek nem engedelmessékedő leszort, lelőtt katonát, kinek atyja, Ferenc Dénes nekem halálos gyűlölt ellenségem, 1918. év elejétől fogva, amikor Szabó Tivadar akkori főszolgabírók ellene, mint volt községi bíró ellen az égei szegény hadisegélyes asszonyok jegyzőkönyvi panaszára az ügyészségnél 1005—1918. szám alatt rablás-, sikkasztás- és tolvajságért bünvádi feljelentést tett, melyért ellene a vizsgálat meg is indult, de még magát e súlyos vádakkal szemben nem tisztázta; s akik rólam azt állítják, hogy én az oklándi jelenlegi főszolgabíró ur előtt a román hűségi esküt letettem: — azok mind hitvány, hazug, rágalmozó emberek; mert én sem a csendőrökkel 1921. év január 22—24 től kezdve, amikor éppen Ferenc Dénes által 2712—1919. alispáni szám alatt a hadbíróshoz ellem beadott nagyon súlyos vád kihallgatására Nagyszebenbe felvezettek, egész Ferenc Sándor elfogatásáig, sem a főszolgabíró urral 1920. év őszétől kezdve sem írásban, sem szóval, sem mások által nem érintkeztem, sőt nem is láttam.

Ezek s ezekhez hasonló hamis hírek terjesztői, vádaskodóival szemben — ha rájövök, hogy kik azok — a polgári büntető bíróságnál fogok jogorvoslást keresni.

Az ilyen álhíreket csak azok terjeszthetik rossz akaratból, akik nincsenek tisztában azzal a megdönthetetlen igazsággal, hogy: az arany a porban, a szennyben is arany s a por, a szenny az arany között is ugyanaz marad!

Benedek Pál, égei ref. lelkes.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely)

Censuratá de: Nicolae Crăciun șeful poliției.

Galaczból nagymennyiségű gyapjuszövetek

érkeztek s nagyválasztékban kaphatók u. m.: 140 cm. széles 100, 150, 160 Leittől feljebb. **Jó nyári szövetek 28 Leittől feljebb.**

Nagymennyiségű ágy- és asztalneműek, zefierek, vásznak, kretonok, harisnyák cérnák stb. **Kitünő minőségű fehér cipővászón.** " " "

Egyszeri vásárlással bárki meggyőződhet áruim olcsóságáról.

Löbl R. Bul. Reg. Ferd. 25. (Kossuth-utca)

Egy jó ház-cukrásztanulónak azonnal felvétetik: Ernst György cukrászdájába, Odorheiu—Székelyudvarhely Piața Reg. Mária (Batthyány-tér) 6.

Az odorheiu törvényszék.

C. 77—1921. **Hirdetmény.**

Az odorheiu törvényszék közhírré teszi, hogy György Károly Árpád né sz. Vituc Margit szentegyházasszalvi lakos részéről az 1921. I. t.-cz. 748. § a alapján előterjesztett kérelem folytán a Kárpátokban a zemlénmegyei Takcsony község határában vívott ütközetek egyikében 1914. évi nov. hó 18 án állítólag hősi halált halt György Károly Árpád volt szentegyházasszalvi lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul Dr. Borosnyai Pál ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék György Károly Árpádot és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot György Károly Árpád életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, melyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a Gazeta Oficialában harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét, a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921 jan. 18-án.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bíró.

A kiadmány hitelűl: **Florián, s. hiv. tisztv.**

Az odorheiu törvényszék.

C. 884/2-1921. **Hirdetmény.**

Az odorheiu törvényszék közhírré teszi, hogy Kovács Albertné szül. Fábíán Anna felsősófalvi lakos részéről az 1911. I. t.-cz. 748. § a alapján előterjesztett kérelem folytán az 1914. év november 13-án az oroszok ellen a Kárpátokban vívott egyik ütközet alatt állítólag golyó által találva hősi halált halt Kovács Albert volt felsősófalvi lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Gönczi Gábor ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Kovács Albertet és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot Kovács Albert életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a Gazeta Oficialában történt harmadszori beiktatását követő uaptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, (Székelyudvarhely) 1920. december 16.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bíró.

A kiadmány hitelűl: **Burghardt József, shiv. tiszviselő.**

Elismert kitünő anyagból készült, bőrfelhuzattal ellátott **gyapjufésülő gépek, tűzoltó fecskendők** raktáron kaphatók: **WACHSMANN KÁROLY** gép- és fémáru-gyára **Sibiu—Nagyszeben.**

Eladó ház. Strada Mihai Viteasul (Király-utca) 15. sz. Értékessni lehet: Király-utca 24. alatt.

Nagy áresések!

a közismert **Hirsch Rudolf** divatáru üzletében, hol a legjutányosabban kaphatók:

Angol mosó zefierek	13-50	Leuttól
Francia kretonok	18-	"
Francia divatos voalok	22-	"
Férfi angol szövetek 140 széles	95-	"
Jóminőségű vásznak	18-	"
Női szövetek	40-	"
Férfi és fiukalapok	40-	"

Nagyválaszték gyapju delinekben, francia grenadinokban, selymekben, különböző színű klottokban és minden fajta harisnyákban, zsebkendőkben, nadrágtartókban stb. stb.

Olcsó bor!

Kökereszt-tér 5. sz. alatti raktárunkból kitünő minőségű boraink kiadását megkezdjük literenként 10 leittől fölfelé. Nagyobb vételnél árkedvezmény. Teljes tisztelettel **Orbán és Markovits** bornagykereskedők, Odorheiu—Székelyudvarhely.

Koksz vagon-tételekben jutányos áron kapható Bővebb felvilágosítástad: **SÁNDOR DÉNES** Odorheiu (Székelyudvarhely) Str. Reg. Carol (Br. Orbán B.-u.) 115.

Odorheiu r. t. város tanácsától. Sz.: 612—1921. k. i.

Pályázati hirdetmény.

Odorheiu r. t. város tanácsa, mint I. fokú iparhatóság pályázatot hirdet a város harmadik munkakerületében áthelyezés folytán megüresedett **kéményseprői állásra.**

Felhívja mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket, eddigi szolgálataikat és a kéményseprési ipar gyakorlása tárgyában alkotott városi szabályrendelet 3. §-ában megkivánt egyéb kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket az iparhatósághoz legkésőbb folyó évi május hó 31-ig adják be, a később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Odorheiu r. t. város tanácsának 1921. évi március hó 23 án tartott üléséből.

Városi tanács.

Előnyomda.

Kristály tiszta vonalak a legújabb bécsi minták után. Legügyesebben dolgoztatok s így módomban áll, hogy **fehér és színes himzéseket** a legszebben előkészíthetessek.

Művirágot készítek batizst-, selyem- és bársonyból; régít alakítok.

Divatos lámpaernyőket minden alakban készítek. Odorheiu (Székelyudvarhely) Bul. Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 2. szám (Flórián-ház).

BINDER ISTVÁN utóda.

Vigyázat, mázolvá!

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy a **Bulevard Regele Ferdinand (voit Kossuth-u) II. sz. alatt** **cimfestő-, fényező- és mázólműhelyt** nyitottunk.

Elvállaljuk, a legolcsóbb áron, olmtáblák és portálok festését, régi butorok felújítását.

Szives támogatást kérnek:

J. Zitzmann és R. Bugl.

Figyelem!

Nagymennyiségű, olcsó jóminőségű bécsi áru érkezett, u. m.: batizstok grenadinok, moll és zefierek, vásznak, delinek, kardonok, glottok, jóminőségű cérnák minden számban, kész kis gyermekruhák, kötények és férfi munkásingek, férfi-, női- és gyermekharisnyák, hajdiszek és pipercikkok nagy választékban.

Kérjük a tisztelt közönséget, raktárunkat vételkötelezettség nélkül megtekinteni sziveskedjék.

Szolgálatra készen, ajánlvá magunkat, tisztelettel:

Szabados, Kovács és Boldizsár.

Női kalapok átalakítását vállalja, gouvrirozásra, plissirozásra megbízást fogad el:

Dr. Lányi Juvéné Odorheiu (Székelyudvarhely) Bul. Reg. Ferdinand (Kossuth-u.) 29., emelet.

Marosvásárhelyi Est-Hirlapiroda hirdetése.

Bukaresti nagy divatáruház fiókja **V. MISSIR FII & Co.** RÉSZVÉNYTÁRSASÁG **50,000.000 Lei** alaptőke.

Megnyílik a legközelebbi napokban **FOGOLYÁN JÁNOS** vezetésével

Tg.-Mures (Marosvásárhely) Piata Reg. Ferdinand (Fötér) 49. sz. alatt

Felszerelve a legújabb női- és férfi divatárakkal, selyem, szövet, vászon, kész fehérenmü, cipő, illatszerek, cukorka és egyéb különlegességekkel, legnagyobb választékban